

XVIII. Naisten työtuvat.

Naisten työtupien johtokunnan toiminnastaan vuodelta 1927 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Naisten työtupain johtokunnan kokoonpano oli vuonna 1927 seuraava: filosofianmaisteri A. J. Hällfors, puheenjohtajana, sähkötekniikko V. V. Salovaara, varapuheenjohtajana, sekä osastonjohtajatar A. K. Bruun, työnjohtaja P. H. Kalervo ja johtaja K. A. Widenius jäseninä.

Johtokunnan sihteerinä toimi työtupain toimitusjohtaja P. T. Stenius.

Kertomusvuoden aikana piti johtokunta 19 kokousta, käsitellen niissä 126 asiaa. Johtokunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 145.

Tärkeimmät käsitellyt asiat. Tammikuun 10 p:nä pidetyssä kokouksessa päätettiin heti aloittaa n. k. ammattikurssit 100 henkilölle, mihin tarkoitukseen rahatoimikamari ja sosialiministeriö olivat aikaisemmin myöntäneet käyttövaroja yhteensä 290,250 markkaa. Kurssit kestivät 4 kuukautta eli toukokuun 10 p:ään. Työtupain toimihenkilöiden tekemän palkankorotus-anomuksen johdosta johtokunta päätti helmikuun 18 p:nä järjestää mainittujen toimihenkilöiden palkat kaupungin muiden samantapaisten yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjien palkkaluokituksen mukaan. Samalla käsiteltiin myös rahatoimikamarin ilmoitus, että johtokunnan aikaisemmin suunnittelemat talouskurssit 60 henkilölle voitaisiin aloittaa. Näitä kurseja tulee johtamaan johtokunnan jäsen A. Bruun. Kurssit, jotka kestivät 2 kuukautta, alkoivat helmikuun 21 p:nä ja kustannettiin ne rahatoimikamarin tarkoitukseen myöntämällä 84,000 markan suuruisella määrärahalla. Maaliskuun 21 p:nä pidetyssä johtokunnan kokouksessa esitettiin kaupunginvaltuuston helmikuun 23 p:nä tekemä päätös, että työtuvissa maksettava tuntipalkka korotettaisiin vähintään 3 markkaan. Toukokuun 17 p:nä pitämässään kokouksessa päätti johtokunta pitää työtuvat suljettuina kesäkuun 15 p:stä elokuun 1 p:ään. Syyskuun 1 päivänä lähetti johtokunta rahatoimikamarille vuoden 1928 talousarvion, joka päättyi 500,000 markan suuruisen tappioon. Johtokunnan päätöksen mukaan on työtupiin vuoden 1927 aikana hankittu yhteensä 43 kpl. sähköllä käypää ompelukonetta, sekä muita työvälineitä ja kalustoa yhteensä 162,842: 80 markan arvosta.

Työläisten lukumäärä kertomusvuoden jokaisen kuukauden 1 p:nä oli seuraava:

	Työtuvassa n:o 1.	Työtuvassa n:o 2.	Yhteensä.
Tammikuu	56	53	109
Helmikuu	52	45	97
Maaliskuu	50	42	92
Huhtikuu	59	45	104
Toukokuu	57	50	107

	Työtuvassa n:o 1.	Työtuvassa n:o 2.	Yhteensä.
Kesäkuu	52	48	100
Heinäkuu	—	—	—
Elokuu	31	40	71
Syyskuu	40	47	87
Lokakuu	43	49	92
Marraskuu	47	55	102
Joulukuu	52	60	112

Työtuntien lukumäärä työtuvissa oli seuraava:

	Työtuvassa n:o 1.	Työtuvassa n:o 2.	Yhteensä.
Tammikuu	7,658.5	5,464.5	13,123
Helmikuu	8,094.5	5,661.5	13,756
Maaliskuu	8,438.5	5,833	14,271.5
Huhtikuu	9,551	7,051	16,602
Toukokuu	8,218.5	7,932	16,150.5
Kesäkuu	5,412	4,920	10,332
Heinäkuu	—	—	—
Elokuu	6,098.5	6,417.5	12,516
Syyskuu	7,048.5	7,061.5	14,110
Lokakuu	8,963.5	9,441.5	18,405
Marraskuu	7,280	7,744	15,024
Joulukuu	9,839	10,061.5	19,900.5
Yhteensä	86,602.5	77,588	164,190.5

Työpalkkoina maksettiin työtuvassa n:o 1 328,581: 35 markkaa ja työtuvassa n:o 2 243,825: 75 markkaa eli yhteensä 572,407: 10 markkaa. Keskituntipalkka edellisessä työpaikassa oli siis 3: 79 markkaa ja jälkimmäisessä 3: 14 markkaa eli molemmissa työtuvissa 3: 49 markkaa. Sitäpaitsi maksettiin kotonaan työskenteleville naisille 55,017: 20 markkaa, mistä 9,919: 45 markkaa maksettiin työtuvasta n:o 1 ja 45,097: 75 markkaa työtuvasta n:o 2.

Suoritetut työt. Tulot kertomusvuonna työtuvissa suoritetuista töistä nousivat allaoleviin määriin:

Töitä suoritettu:	Työtuvassa n:o 1, Smk.	Työtuvassa n:o 2, Smk.	Yhteensä, Smk.
Sairaaloille	84,780: 35	11,004: 70	95,785: 05
Kansakouluille	144,109: —	25,027: 13	169,136: 13
Puolustusministeriölle	106,507: 60	130,311: 10	236,818: 70
Suojeluskunnille	106,603: —	54,005: 50	160,608: 50
Yksityisille henkilöille ja muille laitoksille	287,668: 80	51,497: 93	339,166: 73
Yhteensä	729,668: 75	271,846: 36	1,001,515: 11

Tulot ja menot. Allaolevasta yhdistelmästä käy ilmi työtupien tulot kertomusvuonna:

Tulot:	Smk.	Menot:	Smk.
Saldo tammikuun 1 p:nä	21,330: 67	Työpalkkoja	627,424: 30
Tulot vuoden menoarv. ...	600,000: —	Kesäviransijaisille	15,877: 40
Tuloja tehdyistä töistä:		Virkailij. palkkauksia	153,675: —
puolustusminist:lle	236,818: 70	Vuokria	43,667: —

Tulot:	Smk.	Menot:	Smk.
yksityisille henkilöille		Puut, sähkö ja kaasu	55,762: 10
ja laitoksille	500,323: 72	Vuokra	4,280: —
omaan varastoon	249,096: 40	Korjaukset	19,682: 30
hallissa myytäväksi	110,564: —	Kaluston osto	162,842: 80
Vuosialennusta	15,276: 29	Työtarpeiden osto	365,217: 21
		Kansliamenot	108,152: 25
		Myynti hallissa	14,281: 35
		Sekalaiset menot	41,557: 48
		Saldo rahatoimikontt.	73,555: 37
		Saldo joulukuun 31 p.	47,435: 22
	<hr/>		<hr/>
	Yhteensä 1,733,409: 78		Yhteensä 1,733,409: 78

Ammattikurssien järjestämistä varten oli sitäpaitsi myönnetty 374,250 markkaa, josta käytettiin 320,492: 07 markkaa.

Katsaus. Kuten edelläolevista numeroista käy selville, oli varsinaisina työkuukausina töissä keskimäärin 98 henkilöä. Korkein määrä, 112 henkilöä, oli joulukuussa. Näihin ei ole kuitenkaan laskettu muita kuin työtuissa vaikuttavasti työskennelleet työläiset, mutta sitäpaitsi työskenteli kevättalvella n. 170 henkilöä johtokunnan järjestämällä ammattikursseilla. Viimemainitutkin huomioonottaen oli työtupien töissä jonkin verran vähemmän työläisiä kuin vuonna 1926, johtuen tämä siitä, ettei työttömyys kertomusvuonna ollut yhtä suuri kuin edellisenä vuonna.

Työtupien taloudellinen tulos oli jokseenkin samanlainen kuin vuonna 1926. Kaupungin tappio oli 557,686: 54 markkaa, vastaten 535,996: 85 markkaa edellisenä vuonna. Tämä johtui kuitenkin siitä, että työtupien johtokunta kuluneen vuoden aikana käytti varsin huomattavan määrän, 162,842: 80 markkaa koneiden ja muun kaluston ostoon. Myönnettyistä määrärahoista työpalkkoihin ja muihin juokseviin menoihin ei kulunut täyttä 400,000 markkaa. Koneostojen kautta ovatkin työtuvat nyttemmin päässeet siihen, että suurin osa puolustuslaitoksen työtuille lainaamista koneista voitiin palauttaa ja korvata uusilla ajanmukaisilla sähköistetyillä koneilla. Liikekirjanpidon perusteella lasketun työtupien varsinaisen tappion oli 366,988: 79 markkaa. Työläisille maksettiin työpalkkoina, huomioonottaen myös kesälomapalkat, 643,301: 70 markkaa. Jos koneistohankinnatkin lasketaan kaupungille kuuluvana tappiona, käyttivät työtuvat siis oman työnsä tuloksista työttömyyden lieventämiseen n. 86,000 markkaa. Jos huomioonotetaan vain todellinen tappio liikekirjainpäätöksen mukaan kohosi vastaava luku n. 276,000 markkaan. Vuonna 1926 antoivat työtuvat ensi kerran tällaisen tuloksen ja kertomusvuonna lisääntyi yhä niiden osuus työttömyyden lieventämiseen. Samaa ilahduttavaa tulosta osoittavat edelläesitetyt numerot myöskin niinhyvin työtupien työtehoon kuin työläisten palkkoihin nähden. Työtupien todellinen tuotanto vuoden 1927 kuluessa teki 1,001,515: 11 markkaa, joka on jokseenkin yhtä korkea kuin vastaava tulos edellisenä vuonna, jolloin vastaava arvo oli 1,068,003: 20 markkaa. Kun työläisten lukumäärä kuluneena vuonna oli pienempi kuin vuonna 1926, osoittaa tämä, että työteho on kasvanut työtuissa. Jonkun verran vaikutti tulokseen kuitenkin sekin seikka, että johtokunnan vuoden varrella onnistui tekemään edullisia hankintasopimuksia. Työpalkkoihin nähden voidaan taasen tehdä se huomio, että maksettujen palkkojen kokonaismäärä oli vuonna 1927 suurempi kuin vuonna 1926, kun sitävastoin työ-

läisten lukumäärä oli pienempi, mikä osoittaa että keskipalkkataso työtuvissa on kohonnut.

Vaikka työtuvat siis voivat osoittaa saavuttaneensa paremman tuloksen kuin vuonna 1926, ei johtokunta itse puolestaan ollut täysin tyytyväinen näissä laitoksissa vallitsevaan järjestelyyn. Johtokunta oli todennut että työttömyys suhteellisesti vähän on kohdannut sellaisia ammattitaitoisia työntekijättäriä, joille töitä on voitu varata työtuvissa. Työttömiä on tämän vuoksi varsinaisina työttömyyskausina täytynyt sijoittaa ammattikursseille, missä he saivat suoranaista työttömyysavustusta kaupungilta. Ammattikurskien merkitys ammattitaidon lisäämiselle on kuitenkin osoittautunut verrattain vähäiseksi. Toiselta puolen on johtokunta ollut pakoitettu varsinaisiin työtupiinkin työttömyyskausina ottamaan verrattain heikkoa työläisainetta, voimatta tätä riittävästi eristää paremmasta työaineksestä. Kun heikompi työläisaine yleensä alentaa työtehoa työlaitoksissa, on selvää että tällainen järjestely on ollut omiaan ehkäisemään johtokunnan pyrkimyksiä kohottaa työtehoa työtuvissa sekä korottaa, urakatöitä käytettäessä, työläisten palkkatasoa.

Nämä tosiasiat johtivat siihen, että työtupien johtokunta puheenjohtajansa kautta jätti rahatoimikamarin asettamalle komitealle ehdotuksen työtupien toiminnan uudelleenjärjestämiseksi. Ehdotus päättyi siihen, että työtupien johtokunta alistettaisiin köyhäinhuoltolautakunnan alaiseksi ja tälle uskottaisiin kaikkien köyhäinhuoltolautakunnan alaisten naistöiden teknillinen ja kaupallinen johto. Tällä ehdotuksellaan toivoi johtokunta, että varsinaisista ammattitaitoisista työttömistä voitaisiin erottaa työkyvyttömät ja heikommat työläiset saamaan työttömyyskausina varsinaista köyhäinhuollollista apua eri muodoissa, riippuen asianomaisen työläisen ammattitaidon asteesta ja kyvystä. Työtuvat voitaisiin näissä oloissa järjestää laitoksiksi, joihin otettaisiin vastaan vain ammattitaitoisia työttömiä henkilöitä, jotka työnsä tuloksilla voisivat kokonaan korvata heille suoritettut palkat. Mainittu rahatoimikamarin komitea ei käsitellyt ehdotusta kertomusvuoden aikana.
